

Naročnina ustu: Celo leto 80 din., pol leta 40 din., četrt leta 20 din., mesečno 7 din.
Izven Jugoslavije: Celo leto 160 din. Inse-
reti ali oznanila se zaračunajo po dogovoru;
pri večkratnem inseriranju primeren popust.
Upravništvo sprejema naročnino, inserate
in reklamacije.

Viša Straža

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Poštnina plačana v gotovini.

„Naša Straža“ izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravništvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. Z uredništvom se more govoriti vsaki dan samo od 11. do 12. ure. Rokopisi se ne vračajo. Nezaprite reklamacije so poštnine proste. Telefon interurban št. 113.

57. številka.

MARIBOR, dne 10. julija 1925.

Letnik I.

Svetozar Pribečević.

Zagrebski »Jutarnji list« je prinesel nedavno prav zanimivo karakteristiko Svetozarja Pribečevića. Opis sega tudi v preteklost ter prinaša nekatere prav zanimive primere in črte, ki so vsega upoštevanja vredne v svrhu razumevanja ministra Pribečevića od danes in njegove politike.

Kot mlad suplent učiteljskega v Pakracu se je Svet. Pribečević pojavil v politiki in sicer na tedanjem skupnem političnem torišču poleg Stjepana Radića in tovarišev. Ko je leta 1902 madžarski režim izrazil frankovce ter insceniral demonstracije proti Srbom, je moral prenehati komaj ustanovljeni list »Srbobran« in ko je temu glasilo sledil novi »Srbobran«, je postal Svetozar Pribečević njegov glavni urednik, kot urednika pa sta bila že pokojni Bude Budisavljevič in Jovo Banjanin, danes eden najodločnejših nasprotnikov Pribečevića (pri »Slobodni Tribuni«).

Komaj je list prevzel, je Pribečević že prišel navskriž z lastniki srbske tiskarne in lista. V spominu so še prav dramatične scene iz neprestanih preprirov okrog »Srbobrana«. Ti prepripi so značilni za življenje in delo Svetozarja Pribečevića. Celo svoje življenje vodi ta mož v prepiru, polemiki, razbijanju in rušenju ter v ustvarjanju osebnih neprijateljev iz prejšnjih velikih prijateljev in spoštovalcev.

V hrvatski sabor so Pribečevića izvolili v Korenici, ko je organiziral srbski element po Liki, Baniji in Kordunu. Ta organizacija pa ni bila izvedena po smislu in vzoru pravih ljudskih organizacij, ustvarjena tudi ni bila z valom spontanega ljudskega navdušenja, kakor n. pr. Radićeva stranka, ampak nastala je po sistemu zaupnikov. Ti zaupniki so bili trgovci po deželi, ki so imeli zveze z ljudstvom ter nanj tudi nekaj vpliva z ozirom na materialno in gospodarsko odvisnost seljstva. Tudi omladina je že tedaj igrala veliko vlogo v politiki Pribečevića in zato ni čudno, da se ta še danes ukvarja z orjuno.

Ko je prišla srbsko-hrvatska koalicija na vlado, je šele začela prava politična kariera Svetozarja Pribečevića. Njegove ambicije so bile že tedaj zelo velike. Rajni Fran Supilo, glava srbsko-hrvatske koalicije, je znal čisto pripovedovati, kako je Pribečević začel kupovati razne zakone, da se pripravi za vlado in vladanje. Pribečeviću se je posrečilo, da je tudi Supila prav kmalu napravil za svojega velikega nasprotnika.

Prihi na oblast — to je življenjski ideal Pribečevića. Pohlep po oblasti ga je tresel že nekdanj v hrvatskem saboru in že tedaj je delal svoje značilne grimase z ustnicami, nosnicami in očmi ter si ves nervozen grizel nohte. Vidi se, da vplivi kulture ne morejo ne preprečiti in ne zmanjšati izrazov njegove strasti.

Ker je med vojno poleg tolikega preganjanja drugih tako dobro prešel in ga je v Budimpešti grof Tisza prav lepo sprejel, še dandanes mnogi imenujejo Pribečevića Tiszinega učenca. Člankar »Jutarnjega lista« pa pravi, da bi bilo to žalitev za grofa Tisze, ker se njemu, če je tudi bil odločen nasprotnik Hrvatov in madžarski šovinist, mora priznati, da je kot politik in državnik predstavljal evropsko klaso. Tisza je bil kot političen nasprotnik okruten in strašen, imel je pa toliko smelosti, da v političnem spopadu za svoje ideale žrtvuje i življenje. Pribečević bi tudi hotel biti strašen, a njegov strah in njegova sila ne presegata pika muhe, ki lahko povzroči infekcijo. Pribečević je bojazljiv in prepušča osebne žrtve vedno drugim.

Ko je ob preobratu Narodno veče imelo suverene pravice, se je majestetično »Mi« globoko zarezal v srce in dušo Svetozarja Pribečevića. Visoko je dvignil glavo, a njegovo dviganje na oblast ima že v začetku kali in znake propada. Preko noči je postal eden od voditeljev velike, preko cele države razširjene stranke, ki pride z blizu 100 poslancev v parlament ter zavzame velik vpliv na razvoj dogodkov v državi. Pa vse zastoj! Svetozar Pribečević v želji ustvarjanja vse razdira in uničuje. Kot vodja velikega pokreta za narodno edinstvo z blazinim centralizmom prav kmalu nažene ves hrvatski narod v opozicijo in proti Beogradu. K sreči se mu pa ni posrečilo izzvati mržnje med srbskimi in hrvatskimi seljaki ter preprečiti sporazum, ki le pride in prinese smrt političnemu življenju Pribečevića in tovarišev, ki so se igrali na formuli »divide et impera«, kopirani iz politične zgodovine Avstrije, četudi je ravno ta formula zadala smrtni udarec nekdanji monarhiji od okroglo 50 milijonov prebivalcev. Srbi, Hrvati in Slovenci pa imajo ambicijo do dobrega življenja in do tega, da bi, sami enkrat urejeni, pritegnili k sebi tudi Bolgare. Politična formula Pribečevića je tako prišla navskriž z narodnimi interesi Srbov, Hrvatov in Slovencev ter v nasprotje z državnimi potrebami in tudi z interesi iz naroda izšle dinastije.

To vse je Pribečević v svoji ambiciji in pohlepu po oblasti prezrl ter je, gledajoč sebe v ulogi Mussolinija, zastepljen izgrešil cilj. Člankarja je nedavno vprašal

neki radikalni prvak v Beogradu: »Pa, prosim Vas, kaj se res ne bi dal najti kak izhod in pardon za Pribečevića?« — Predno je na vprašanje odgovoril, je prišel iz skupščine Pribečević, zasedel avtomobil ter delal svoje navadne grimase. Ko ga Srbijane naenkrat zagleda, da na svoje vprašanje sam odgovor: »Razumem, Srbijanci ne bi niti 24 ur prenašali izzivanja tega človeka!«

V najbližnji bodočnosti bodo ostali okrog Pribečevića samo taki, ki se dajo pridobiti s podkupom ali pa z bičem. Vsi ti pa ne bodo imeli čuta privrženosti, am-

pak samo čut ponižnosti in interesov. Ostali mu bodo oni, katere lahko pošlje po povelju, kakor je to že storil na seji ministrskega sveta, zahtevajoč od svojega ministrskega tovariša, naj mu prinese čašo vode. Ostali mu bodo oni, katerim že danes njegov sin kliče: »Vsi živite od nas!« Pribečevića politično niso drugi ubili, ampak on je izvršil političen samomor s svojo ambicijo in s svojim delom.

Svetozar Pribečević ostane v politiki brezobzirni karjerist, v žurnalistiki pamfletist, v prosveti pa — suplent.

O sporazumu in sporazumevanju.

Da se že par mesecev sem ne gre za pravi in narodni sporazum, ampak za navadni strankarski aranžma ali za sporazumevanje med radikalno in Radićevo stranko, je jasna stvar. Prav tako jasno je pa tudi to, da bi bilo končno le mnogo dobrega na takem strankarskem sporazumu. Najprej bi tak sporazum ali aranžma pomenil politično smrt samostojno-demokratske skupine in potem bi le pripravljaval ter odpiral pota do pravega narodnega sporazuma.

Čudno obnašanje radikalov

pri tem sporazumevanju se najrazličnejše razlaga. Čudni so radikali, kadar govorijo in kadar molčijo. Odlašanje in zavlačevanje se na noben način ne da utemeljiti in opravičiti. Če bi imeli radikali v mislih pravi sporazum v svrhu ureditve tako zelo perečih državnih notranjih vprašanj, ni glede potrebe nujnosti prav nobenega dvoma. Če se pa z radićevci samo strankarsko sporazumevajo, so pa — najmilejše rečeno — nepraktični, ko navadno strankarsko stvar toliko zavlačujejo.

Razne struje in mišljenja

v radikalni stranki so pravzaprav činitelj zavlačevanja Beograjske »Novosti« pravijo, da je glavna zapreka osebnost starega Pašića, ki se že lastne sence boji, kadar se začne govoriti o potrebi kake nove politike. Nekaj radikalov v vsem sledi Pašiću ter se še ogreva za Pribečevića. To je druga zapreka sporazumevanja. Tretjo zapreko pa tvorijo oni radikali, ki apatično čakajo na vse, kaj bo baja ukrenil.

O Pašićevem pogoju

glede priznanja likvidacije hrvatskega vprašanja se že ves ta teden širijo najrazličnejše vesti. Niti radikali, niti radićevci niso o tej stvari kaj točnega povedali in tako bo sledeča razlaga še najbolj držala: Pašić je sporazumno s Pribečevićem stavil ta pogoj, ker se v društvu Pribečevića še najbolj varnega počuti. Nezadovoljstvo v radikalni stranki proti Pribečeviću je sicer veliko, a ker ni več Protića, da bi stopil na čelo nezadovoljnih, se Pašiću ni treba bati slabih posledic, ko samovoljno stavlja razne pogoje ter želi še naprej ostati skupaj s Pribečevićem. Ko sili Hrvate, naj podpišejo, da ni več hrvatskega vprašanja, računa najbrž tudi takole: Če ne podpišejo, se lahko vsem zagovornikom sporazumevanja in tudi kroni pokaže: »Vidite, saj nočejo!« —

Če podpiše to izjavo samo en del hrvatskih poslancev, je razkol v hrvatskih vrstah gotova stvar, če bi pa vsi podpisali, no, potem se pa lahko še naprej odlaga in se najdejo mogoče še kaki drugi pogoji . . .

Radikalni listi

so si zanimivo razdelili vloge. Za Pribečevića se odkrito ogreva samo velesrbsko razvneti »Balkan«, »Vreme« je prav pestro v raznih kombinacijah in vsakovrstnem namigavanju, »Samouprava« je pa kakor Pašić — nikdar nič gotovega in jasnega. Zanimivo vlogo igra »Politički Glasnik«, okrog katerega se zbirajo tudi nekateri generalni politiki. Ta krog ali ta list Pribečevića ne mara, z zavlačevanjem in pritiskanjem na Hrvate, da bi čim več popustili, se pa očitno stinja. Ko se je raznesla vest o novem pogoju, je tudi ta list menil, da je za sporazum potrebno »dalje časa«, nove pogoje je pa obsodil, ko je med drugim napisal tudi sledeče: »Znatna večina radikalov je razumela, da je sodelovanje s Hrvati edini izhod iz situacije, ki je bil dosežen z globokim preokretom politike HSS. To so nalagali najvišji interesi države in monarhije. V kolikor niso tega razumeli vsi radikali, je bila tu krona, da usmeri vso stvar na pravo pot. V tej smeri so se pričela oficijelna pogajanja med radikali in radićevci. Pogajanja trajajo mogoče dalje, kakor pa se je pričakovalo. Agonija vlade nacionalnega bloka je pač dolga in bolesta, toda pogajanja se morajo končati s popolnim uspehom. Radikalna stranka ima usodo sporazuma v svojih rokah. Od nje v prvi vrsti zavisi vse, ker si je težko misliti, da bi stavili radićevci kake take pogoje, ki jih radikali iz strankarskih razlogov ne bi mogli sprejeti. Sicer pa morajo radikali tudi v takem slučaju žrtvovati nekaj strankarskih interesov v korist državnih. Vsako pretirano varovanje strankarskih interesov bi v sedanjih prilikah pomenilo uničevanje misije, ki jo je prevzela radikalna stranka in ki je tolikokrat prejela zaupanje krone.«

Ali RR vlada, ali — sporazum s Pašićem v banjo?

Zaključuje se zopet en teden napetega pričakovanja, da se mora odločiti tako ali tako. Razne vesti imajo dva kraja. Prvi pravi: takoj, takoj bo sestavljena RR vlada, drugi pa: Pašić bo zopet izginil kar čez noč v toplice — banjo in bo tudi ta protokol sporazuma vzel s seboj.

Politične vesti.

Pavle Radić o sporazumevanju z radikali. Na uvodnem mestu zadnje številke »Doma« piše Pavle Radić, da se vodijo vsi razgovori in pogajanja o sporazumu v popolnem medsebojnem zaupanju, iskrenosti in ob največji pozornosti. — »Predmet razprave je ves kompleks naše narodne in državne politike, notranje in zunanje, celokupno naše narodno gospodarstvo in kultura. Pri tej razpravi se ne bavijo z raznimi teorijami in programi, marveč z življenjskimi potrebami. Zato iščejo sredstev in načina, kako bi se sedaj naše narodno in državno življenje najprej uredilo in zboljšalo, napredovalo in docela izpopolnilo na podlagi sporazuma, izkustva in potrebnih idealov. Srbi, Hrvati in Slovenci so v preteklosti in sedanosti tvorili in še tvorijo tri narode, ki imajo svojo skupno narodno državo, katero je treba urediti in povzdigniti na temelju narodne suverenitete, sporazuma in seljačke demokracije, tako, da bodo tudi na zunaj in na znotraj živ, močni in napredni organizem, nepremagljiv v svoji obrani in nerazdružljiv v složenem ustvarjanju novih in neprestanih moralnih in materialnih vrednot. Nikdo od radikalov ni niti mislil, da od nas Hrvatov nekaj zahteva, kar bi nasprotovalo naši vesti in dolžnosti kot narodnih zastopnikov in hrvatskih predstavnikov. Od obeh strani nihče ne stavi strankarskih, še manj pa osebnih koristi za cilj sporazuma. Zahteva se samo korist celokupnega, zlasti pa seljaškega naroda. V mislih imamo samo velike interese skupne narodne države. Kar smo zahtevali, to tudi nahajamo: to je popolno medsebojno zaupanje in is-

krenost. Ona je moč, ki nas sedaj dela sposobne, da sporazum izdelamo, in ki bo dala obem našim strankam v narodu ono moralno silo, da bo sporazum vseskozi dovršen v rešitev in srečo naroda in države.« — S tem se prvič zanika znani pogoj in še marsikaj drugega. Samo če je vse res!

Izjava o hrvatskem vprašanju. Vest, da je Pašić zahteval, da morajo vsi hrvatski poslanci podpisati izjavo ali priznanje, da ni več hrvatskega vprašanja in da se nikdar več ne bo stavilo na dnevni red, je povzročila v hrvatskih vrstah veliko razburjenje, a poleg tega tudi medsebojne spore. Izgleda, da Pavle Radić ni hotel povedati, če je tak pogoj res stavljen, ali pa, da je pričakoval od vseh poslancev, da bodo tudi kaj takega brez vsega podpisali. Brezpogojni zagovorniki strankarskega sporazuma med radikali in radićevci so se glede najnovejšega pogoja obnašali kot da bi ga sploh ne bilo, dočim so zajedničarski listi popolnoma razumljivo ogorčeno grajali in odbijali tak pogoj. Nastala je zopet precejšnja polemika med »Obzorom« in »Hrvatom«, dočim »Jutarnji list« in »Dom« niti ne črhmeta o pogoju, ki vzbuja toliko vznemirjenja in ugibanja. »Obzor« očita »Hrvat«, da pobira vse laži in potvorbe, ki jih samostojni demokrati širijo v svet, da bi preprečili sporazum. »Hrvat« pa trdi, da služi »Obzor« radikalom.

Za svobodo tiska. V zakonodajnem odboru je predlagal poslanec dr. Hohnjec, naj se v novem tiskovnem zakonu črtajo besede prvega člena: »Tisk je svoboden.« Te besede bi bile samo tedaj umestne, ako bi vsebina zakona bila v skladu z načelom, ki ga izražajo te besede; Ker so pa posamezne določbe tega zakona direktna negacija pravkar omenjenega načela, bi bilo zelo potrebno, da se te začetne besede izpustijo. Poglavje, ki je

sedaj v razpravi, postavlja uvodoma navedeni princip na laž. Tisk ne more biti svoboden, ako visiata nad njim široki in brušeni sekiri konfiskacije in prepovedi. Zakonski predlog daje policijski oblasti možnost zaplenbe in prepovedi v slučaju, da se razžali kak inozemski vladar. To daje najširšo možnost za postopanje, ker je na svetu veliko število raznih vladarjev. Saj je vendar absurdno, da bi bil kaznovan civiliziran jugoslovanski državljani-novinar radi razžalitve vladarja Culukafrov ali Honolulu! Pravtako tudi določa, da more dati povod zaplenbi ali prepovedi žalitev narodne skupščine, ker smatrajo policijski uradniki vsako ostrejšo, četudi stvarno in upravičeno krifiko za razžalitev skupščine. Kot težko razžalitev javne morale smatrajo policijski uradniki v Bosni in Hercegovini že samo izhajanje časopisov jugoslovanske muslimanske stranke in jih prav iz tega razloga prepovedujejo. Poleg pozivanja državljanov, da s silo spremene ustavo in druge zakone, navaja zakonski načrt kot razlog za prepoved časnikov tudi izzivanje mržnje proti državi kot celoti, k verskemu in plemenskemu razdoru. To so tako široki in raztegljivi pojmi, da se more z njimi vselej in povsod prepovedovati vsak opozicijski časnik, ki ni režimu po volji. Ta člen predpostavlja uprav mesarsko sekuro režima in njegovih policijskih organov nad opozicijskim časopisjem. Radi vsega tega bi se moral črtati ustavni čl. 138 iz tiskovnega zakona. — Predsednik Srs-kič je sprejel samo nekaj malih sprememb, predlogi dr. Hohnjeca in Smodeja so bili pa odklonjeni.

Ostavka ministra pravde dr. Lukiniča. Mesto že tedaj, ko je bila proti njemu vložena obtožnica, je minister dr. Lukinič šele sedaj podal svojo ostavko, ki je potem dr. Zerjava podana Pašiču in se glasi: »Spoštovani gospod predsednik! Ker želim, da se obtožba proti meni s strani opozicije preišče od parlamentarne preiskovalne komisije, čast mi je Vam podnesti ostavko na položaj ministra pravde, zato Vas prosim, da to izvolite vzeti na znanje in da mojo ostavko izvolite predložiti Njeg. Vel. kralju.« Lukinič l. r., Karlove Vari, 3. julija 1925. — Dr. Lukiničeva zadeva pride pred preiskovalno komisijo narodne skupščine in če pojde od tam pred sodišče, bo imel dr. Lukinič, s katerim je pravzaprav obtožena cela samostojno-demokratska stranka, to čast, da bo kot prvi minister naše kraljevine in zraven še kot minister pravde stal radi svojega delovanja pred sodiščem.

Po svetu.

Vladne spremembe v Bolgariji? Širijo se vesti, da stoji Bolgarija pred spremembo vlade. Te vesti je najbrž poslal Cankov v svet, ker se zaveda na eni strani, da je njegov režim na slabem glasu, na drugi strani bi pa radi sedanji bolgarski oblastniki pod kakim drugim imenom poskusili svojo srečo glede povečanja vojske pri medzavezniški komisiji. Mogoče bodo res Cankova zamenili s kako drugo osebo po volji Vojne lige — to bo pa samo drugo ime za isto firmo in za nadaljevanje krvavih zločinov nad narodom.

Fašistovska amnestija. Italijanska fašistovska vlada pripravlja obsežno amnestijo, ki se proglasi najbrže dne 4. avgusta, to je na dan 25letnice, odkar je Viktor Emanuel III. prisegel pred parlamentom. Amnestija se vprizori po vsej priliki zato, da se rešijo krivci v Matteo ottijevem procesu. Amnestija bo zelo obsežna in bo obsegala vse tiskovne zločine in sabotažne čine, izvzemši poškodbo železnic; v posebnih klavzulah se opredeli po miloščenju za neke zločine v politične svrhe; vsem kaznjencem brez razlike se odpusti eno leto kazni, a vsi obsojenci, katerih kazni ne presega enega leta ječe, se popolnoma pomilostijo. Razven tega se odpusti državnim dolžnikom velik del finančnih bremen.

Anglija terja. Angleški zakladni kanceler je glede medzavezniških dolgov pojasnil zbornici sledeče: Dne 26. junija t. l. so bile pozvane vlade Francije, Italije, Portugalske, Grške, Rumunije in Jugoslavije s posebnimi notami, v katerih je angleška vlada izjavila, da želi v najkrajšem času prejeti od vseh vlad definitivne predloge glede plačila njihovih dolgov v gotovini. V teh notah je angleška vlada opozorila interesirane vlade na izjavo, ki jo je podal zakladni kanceler v spodnji zbornici dne 10. decembra 1924 in v kateri je naglasil, da morajo evropski dolžniki istočasno, ko odplačujejo dolgove ameriški vladi, odplačevati sorazmerne zneske tudi Angliji. Francija in Portugalska sta vzeli to noto na znanje. Francoska vlada se zanaša na neke preliminarne dogovore in potrjuje izjavo, ki jo je podal francoski finančni minister angleškemu zunanjemu ministru v Ženevi, da se bodo tozadevna pogajanja pričela v najkrajšem času. Italijanska vlada je formalno naznanila angleški, da je pripravljena pričeti razprave za definitivno prijateljsko rešitev vprašanja dolgov napram Angliji. Ostale države es niso odgovorile.

Iz Slovenije.

Izvoz naših vin v Avstrijo. Gospodarska zadruga v Gornji Radgoni je v imenu njenih članov-vinogradnikov opozorila našega vrliga poslanca g. dr. J. Hohnjeca, da z ozirom na predstoječe trgovinska pogajanja z Avstrijo predoči vladi našo vinsko krizo. Od naše vlade za ta pogajanja določena delegacija naj bi pri pogajanjih z Avstrijo dosegla vsaj toliko, da dovoli Avstriji carine prosti uvoz vsega vina onih vinogradov, kojih lastniki so avstrijski državljani. Na ta način bi se izvozila iz naših krajev velika množina vina, katera danes konkurira vinom domačih vinogradnikov ter bi bila za domači konzum na razpolago mnogo manjša količina

Vseh vrst letnemu, kakor angl. modnemu suknu, delenu epongu, etaminu in drugemu manu-fakturnemu blagu

je znižala cene do 30% trvdka

Fr. Mastek, Glavni trg 16.

!!! Oglejte si izložbe !!!

vina, kar bi imelo za posledico, da bi se cene vinu nekoliko dvignila in mogoče vendarle krile velike pride-lovalne stroške. Tudi druge zainteresirane korporacije naj bi vse potrebno ukrenile.

Vodne naprave v Mežiški dolini. Vprašanje narodnega poslanca dr. Andrej Gosarja ministru poljoprivre-de in vode. Sedanje srezko poglavarstvo v Prevaljah v mariborski oblasti je začasa Avstrije pripadalo takratnemu okrajnemu glavarstvu v Velikovcu. Ko je po ple-biscitu ostali del velikovškega okrajnega glavarstva pri padel Nemški Avstriji, so ostali tamkaj tudi spisi o vodnih napravah na ozemlju sedanjega srezkega poglavarstva v Prevaljah. Zaradi tega je srezki poglavar v Prevaljah odredil revizijo vodnih naprav v svojem področju. Pri tem pa zahteva od lastnikov, da mu v izvestnem roku predložijo oblastveni odlok, s katerim jim je bila vodna pravica podeljena, odnosno ako tega nimajo, da nanovo zaprosijo za podelitev vodne pravice. V tem primeru pa jim v smislu par. 78 zakona od 28. 8. 1870, dež. zak. štev. 46 predpisuje, da morajo vložiti pri njem kolkovano prošnjo, katera naj vsebuje: popis naprave po legi (parcelna številka itd.) in uredbi (jez, zgornja ali spodnja vodna struga itd.). Popisu mora še biti priloženi po izvedencu napravljen načrt naprave v štirih izvodih, kateri se mora s popisom zlasti po legi točno ujemati. V prošnji mora biti naveden namen naprave in koliko vode je potrebno zanjo. Navedeni morajo biti imenoma vsi vodni upravičenci ob tisti vodi navzgor in navzdol itd. — Ker so vodne naprave, za katere tu gre, povečini že zelo stare (mnogo jih je že nad 100 let starih), večina posestnikov nima več podelitvenih odlokov in bi morali v smislu gornje zahteve nanovo prositi za podelitev vodne pravice. To pa je vsled prestrogega izvajanja določb citiranega par. 78, zlasti vsled zahteve, da se mora predložiti po izvedencu napravljen načrt v štirih izvodih ter radi potrebnih komisijonalnih ogledov združeno s številnimi neprilikami in velikimi stroški, katerih se ljudje upravičeno branijo. Zlasti poedini kmetijski posestniki, ki imajo le male mlince za domačo porabo, bi bili vsled tega nerazmerno hudo prizadeti. Njihov odpor pa je tem bolj upravičen, ker bi se dala stvar po vsej priliki dosti enostavnejše urediti, namreč tako, da bi ministrstvo poljoprivrede in voda potom zunanjega ministrstva zahtevalo tozadevne spise od okrajnega glavarstva v Velikovcu. Če pa to morda ne bi bilo več mogoče, tedaj bi se morala vodna knjiga pri srezkem poglavarstvu v Prevaljah spraviti v red izključno na uradne stroške: 1. ker prizadeti ljudje niso tega dela niti najmanj sami zakrivil, 2. pa tudi že za to, ker bi se to dalo razmeroma lahko napraviti, ker so vse vodne naprave zabeležene v tamkajšnjih občinskih mapah. Z ozirom na navedena dejstva čast mi je, gospod minister, vprašati: 1. Ali ste voljni odrediti, da se pri srezkem poglavarstvu ustavi sedanje postopanje pri reviziji vodne knjige; 2. ali hočete ukreniti vse potrebno, da bo srezko poglavarstvo dobilo pogrešane spise od okrajnega glavarstva v Velikovcu in 3. v slučaju, da to ne bi bilo izvedljivo, ali ste voljni odrediti, da se revizija vodne knjige pri imenovanem srezkem poglavarstvu izvede na uradne stroške? Prosim za pismen odgovor v roku, ki ga določa poslovnik.

Dve težki nesreči. Iz Črešnjevca pri Konjicah poročajo: Nesreča za nesrečo obiskuje naše vrle posestnike v vinorodni vasi Podgorje. Leta 1923 je toča uničila dve tretjini pridelka, leta 1924 pa celo tri četrtine. Letos kaže pridelek lepo, a prebivalstvo trepetaja, ker se letos napravlja k dežju vedno v znamenju nevihte. Ker so posestniki že dve leti zaporedoma ob pridelek, bi pomenila letos toča gospodarsko propast skoro vseh Podgorčanov. Do sedaj ni bilo še toče, a dne 6. julija je doletela našo vas zopet huda nesreča. Kosci so pokosili zadnjo travo in v vseh hišah so ljudje ravno južinali, ko se je zaslialo na jugozapadu votlo grmenje. Nevihta se je bližala tako naglo, da je že lilo kakor iz škafa in treskalo vmes, predno so se ljudje zavedli, kaj da je. Že tretja strela je zadela kozolec posestnika Jož. Štaute, ki je bil hipoma ves v plamenu. Plamen je v dveh minutah že objel sosedni kozolec, ki je bil last posestnika in cerkvenega ključarja Gašparja Kranjca iz znane družine Kranjc, ki je dala že več kulturnih delavcev domovini, med njimi pokojnega župnika v Zibiki, č. g. Jožefa Kranjc. Oba kozolca sta popolnoma zgorela, zgora je tudi vsa dosedaj spravljena krma. Škoda je ogromna, zavarovana sta bila posestnika za malenkostni svoti. Dežju in vrlim gasilec, ki so prihiteli od vseh strani, se je zahvaliti, da se ni razširil požar in upepelilo celo vas. Prizadeta posestnika utrpita toliko večjo škodo, ker se kupci sedaj iz prodajalcev živine naravnost norčujejo, sena pa ni dobiti v teh krajih, ker je malo travnikov in vsak sam živino redi radi gnoja, ki ga mora imeti za vinograd. Nismo vajeni v naših bregovih dobrega, že naši očetje so trdo delali, da so se preživeli, a nas je strah pred bodočnostjo: kar kupuje-

mo, je vedno enako drago, nekatere reči še vedno dražje, ko pa prodajamo les, živino in druge pridelke, nam ponuja kupec tako nizke cene, da vprašamo po dvakrat, ker ne verujemo svojim lastnim ušesom. — Podgorčani.

Iz Slovenjgradca. Dajmo čast, komur čast gre! — Vsak pošten Slovenec v našem mestecu in njega okolici je sedaj poln hvale do gostilničarja g. Gajšeka in osobito do gospe Gajšekove, ker je z obhudovalja vredno odločnostjo temeljito obračunala s tistimi orjunaši, ki so z njim lastno predrznostjo in brez dovoljenja gospodarja nosili glasilo »Orjuna« v to gostilno ter se upali zahtevati, naj bi bil ta listič tam javnosti na razpolago. Tej hudobni nakani se je pa energično uprla gospa Gajšek in kljub terorju in grožnjam od strani orjunašev, ki so hoteli streti njihov odpor, je ostala gospa neomahljiva na stališču, da ne gre to, da bi par bogzna od kod privandranih ljudi tukaj vsiljevalo svoje prismodarije nam domačinom Slovenjgradčanom. Gospa Gajšek jih je znala ugnati v kozji rog in postali so prav krotki. Mi bomo pa sedaj še rajši k Gajšekju zahajali, saj smo tam vedno dobro postreženi.

Dnevne novice.

Dr. Pivko govori v finančnem odboru. Dne 30. jun. se je v finančnem odboru po govoru vojnega ministra, ki je opravičeval zvišane kredite za gradbo orožarne v Kragujevcu, kjer namerava po lastni izjavi ustvariti vojni minister »mali Pilsen«, oglašil k besedi tudi g. dr. Pivko. Mislilo se je, da se bo potegnil za bedne invalide in penzioniste, za izplačilo uradniške razlike, za podporo posojilnicam, članicam Verbanda v Gradcu, ki ležijo v njegovem domačem okraju, a on je le hvalil vojnega ministra, odobral njegovo oboroževanje, njegovo skrb za novo orožarno v Kragujevcu, za katero je že potrošil 60 milijonov dinarjev, trdil, da so slovenski vo-jaki zelo zadovoljni, da je hrana dobra ter končno zahteval, da prevzame vojaški erar vojašnice v Mariboru, Celju in Ljubljani. Takoj je dobil odgovor od ministra financ in vojne, da morajo občine, ki želijo imeti vo-jake, tudi nekaj žrtvovati, da vojna uprava ne more nič plačati, ker mora graditi nove kasarne v Macedoniji. Dr. Pivko je lahko spoznal, da je militarizem pri nas nenasiten, da kljub temu, da je on glasoval za dvanajstine in tako lepo hvalil vojnega ministra, noče vojna uprava upoštevati upravičenih zahtev zadolženih slovenskih občin. Kljub temu pa piše »Jutro«, da dr. Pivko vse doseže! — Uradniki, penzionisti, invalidi in ro-jaki v okraju Ptuj pa naj vprašajo dr. Pivka, zakaj ni v njih prilog črnil niti besedice, zakaj on navdušeno odobrava oboroževanje, za svoje volilce — se pa nič ne zmeni!

Ministri, pa niti cigaret zastonj! Ko je finančnega ministra začelo skrbeti radi silnih izdatkov in slabe finančne politike, je, kakor znano, predložil finančnemu odboru nekako spomenico in poziv k štedenju. Najprej se je na ministrski seji, potem v klubu vladnih poslancev in končno še v finančnem odboru razpravljalo in razmišljalo, kako in s čim bi se dalo varčevati. Ko so razmotrivali sem in tja, se je nekdo le spomnil na mnogoštevilne državne avtomobile, ki so raznim oblastnikom vedno na razpolago, in pa reprezentacijskih cigaret, ki jih zastonj dobivajo ministri in menda še tudi mnogi drugi. Vladinovci so se najbrž ugriznili v jezik, ko je prišlo razmišljanje in razpravljanje o varčevanju tudi do cigaret in avtomobilov. Izgleda pa, da stvar ni za spala, kajti »Belgrader Zeitung« je prinesla pred nekaj dnevi sledečo notico: »Na današnji seji finančnega odbora se je med drugim sklenilo, da v bodoče niti naši ministri ne bodo dobivali cigaret zastonj v reprezentacijske svrhe. Avtomobile bodo smeli imeti na državne stroške samo člani vlade in manjše število visokih dostojanstvenikov.« — Če je to res, je že nekaj, a poročilo vladnega lista je prav značilno, ko pravi, da niti naši ministri ne bodo imeli več cigaret zastonj. Pomislite, koliko junaškega samozatajevanja, požrtvovanja in tudi obžalovanja je v besedah, da »niti ministri ne bodo imeli cigaret zastonj.« Ubogi ministri! Dohodkov imajo na dan okroglo 1000 dinarjev brez raznih tajnih fondov in sedaj jim vzamejo še cigarete! Kaj bi šele bilo, če bi se jim enkrat znižala plača, ali pa če bi milijonski tajni fond, s katerimi razpolagajo, kakor s cigaretami, prišli pod kontrolo, ali pa če bi se pri silno visokih izdatkih sploh odpravili. V vladnih listih še nikdar nismo slišali, da uradniki, invalidi, penzionisti itd. niti tega ne dobijo, kar jim država dolguje, slišimo pa, da ministri — ubogi ministri niti cigaret ne bodo več dobivali zastonj.

Podrobnosti o smrtni nesreči poslanca Ajanoviča. V zadnji številki našega lista smo poročali, da se je smrtno ponesrečil muslimanski poslanec Hamzija Ajanović. Nesreča se je zgodila ob 11. uri ponoči in sicer 5 k mod Banjaluke pri majhnem potoku pred rečico Vrbanje. Šofer radi teme ni videl, da brzi avto v strugo potoka, preko katerega ni bilo mosta in tudi ne stranskih držajev in sploh prav nikakega znaka, po katerem bi bilo mogoče sklepati, da je prevoz preko potoka nemogoč. Avto je priletel preko potočca, zadela ob nasproti obal in nato se je šele skotalil v potok. Ob sunku avtomobila ob nasproti obal so padli z voza: šofer in g. Lalič; Ajanović, njegova soproga in g. Midžić so pa ostali v zaprem avtomobilu, ki se je prevrnil v potok ter se ves razbil. Šofer in Lalič sta ostala nepoškodovana, Ajanović je bil tako poškodovan na glavi, da so mu silili iz lobanje možgani; njegovi soprogi je bila zlomljena nosna kost; težko ranjen je bil tudi g. Midžić. Ajanović je kmalu po usodepolnem padcu umrl. Pogreb

rajnega Ajanoviča se je vršil zadnjo soboto in je bilo njegovo truplo na slovesen način izročeno materi zemlji v drevoredu džamije v Banjaluki.

Strašne posledice viharja v Baranji, Slavoniji in v Bački. Poročali smo že o strašni nesreči, ki je zadela preteklo nedeljo Baranjo. Ciklon se ni omejil samo na to pokrajino, razdejal je več okrajev tudi v Slavoniji in v Bački, ki na Baranjo mejita. Trajal je vihar samo 10 minut, toda v tem kratkem času je uničil celokupno letino in napravil po površni cenitvi za približno pol milijarde dinarjev škode. Žito, ki je požeto čakalo na poljih, je vihar raznesel, da ni najti niti sledu. Nepožeto žito je zabila toča do zemlje. V nekaterih krajih je toča po viharju ležala za 10 cm visoko. Najhujši je bil ciklon v Belem Manastiru v Baranji. Tu je porušil več hiš, in prevrnil celi vlak z lokomotivo vred. 40 metrov visok dimnik od državne mlekarne je prelomil v sredini, kot da je slamnata bilka. V Petardi je porušil zvonik farne cerkve, v Osjeku velik dimnik neke žage ter odnesel mostno tehtnico. Tako strahovita vremenska katastrofa teh krajev še ni nikoli zadela, kakor to pot, dasiravno se čisto dogodi velike poplave Drave in Donave. Nevihata je divjala samo v ozkem pasu, širokem 2 km. Vasi, ki so se nahajale v neposredni bližini tega pasu, o imele samo dež, dočim o viharju in toči ni bilo nobene sledu.

Igralnice v naši državi. V Jugoslaviji imamo lepo število igralnic, ki prav pridno praznijo žepe strastnih igralcev. Zlasti mnogo igralnic je v Vojvodini, med temi mnogo takozvanih ambulantnih (premičnih), ki potujejo iz vasi do vasi ter obirajo bogate vojvodinske kmeče, katerim ni mnogo mar za razcefrane dinarje, le da imajo svojo zabavo. Po trgih in mestih so glavni obiskovalci zopet mali trgovci in uradniki, od katerih mnogi zabijajo svoje zadnje pare na zeleni mizi. V Sloveniji smo imeli igralnice v Rogaški Slatini in na Bledu, ki pa sta bili kljub raznim intervencijam ukinjeni, ker so beograjski letoviščarji zapravili v njih preveč denarja. Pred nekaj meseci je potoval po večjih mestih Hrvatske in Vojvodine italijanski podjetnik s svojo igralnico ter zaslužil ogromne svote denarja. Najznamenitejša igralnica obstoji v Zemetu v bližini Reke. Tukaj, tik ob meji, se skubejo največ gostje iz Opatije. Igralnico poseja internacionalno občinstvo, katerega prevažajo luksuzni avtomobili iz Opatije. Minister notranjih del je sedaj prepovedal vse igralnice, ostala bo edino ona v Zemetu — pa še ta je prepovedana našim državljanom. Poseben policijski komisar bo pri vходу v igralnico pazil, da noben Jugoslovian ne bo imel prilike, zaigrati svoj denar v zametskem Monte Carlo. Naši bogataši bodo na ta način prisiljeni potovati v inozemstvo, da se na prav prijeten način iznebijo svojega denarja, kar je vsekakor ugodnejše, nego prepustiti ga v obliki davkov našemu finančnemu ministru.

Če hišni gospodar sam popravi svoj hiš. Zagrebčani so doživeli preteklo sredo zopet zanimivo senzacijo. Kar na lepem se je porušila velika dvonadstropna hiša št. 13 v Bakačevi ulici. Nesrečo je zakrivil hišni gospodar Fudurič, steklar iz Slatine, ki je hišo kupil pred nekaj meseci, sedaj pa jo hotel prenoviti. Ker pa se mu je mililo, plačati dragega arhitekta, se je spravil kar sam na delo s pomočjo dveh zidarskih delavcev. Hiša je bila zgrajena po starinskem načinu z ogromnimi oboki, katere so nosili močni stebri, segajoči iz kleti v I. nadstropje. Baš ti stebri so Fuduriča najbolj bodli v oči in spravil se je nad nje v kleti. Celi dan so jih podirali, hoteč jih pozneje nadomestiti s cementnimi stebri. Pozabil pa je pri tem delu podpreti strop, ki je pričel nenadoma čudno pokati in se zibati. Komaj je prestrašeni gospodar pobegnil iz kleti, že se je udril strop na več mestih in hiša se je pričela od vrha do tal rušiti. V zidovju so nastale več metrov široke razpoke, skozi katere se je videlo v stanovanju, kjer so ubogi stanovalci letali brezglavi okrog, ne vedoč, kako naj se rešijo. Šele ko so prišli ognjegasci, se je pričela rešilna akcija. Iznesli so iz hiše stanovalce in njihovo pohištvo, nato pa so porušili s curki vode iz brizgalne še zidovje. Lastnika hiše in delavce so zaprli, njegovo hišo pa bodo manovo pozidali na račun lastnika, ker je zanemaril po trebno opreznost ter se sam lotil nevarnega in odgovornega dela.

Katastrofalna toča v Hercegovini. Že itak po naravi siromašno Hercegovino udari vsako leto in to še prav občutno kaka težka vremenska neizgoda. Po hercegovinskih krajih opazujemo vsako leto vse uničujočo sušo, točo ter kobilice. Letos je celo v Hercegovini dovolj dežja, a tudi žalibog preveč toče. Zadnji teden je toča popolnoma zabila Rakično. Toče je padlo toliko in tako na debelo, da je pokrivala polja več dni. Škoda je neprecenljivo visoka. Na godovni dan sv. Janeza Krstnika je toča potolkla Raško Polje in okolico.

Goljuf pod ključem. Na Sušaku je bil te dni aretiran g. Veljko Milačič, ker je ogoljufal lastnika mline in žage Venacija Premuda za 23.411 din. V avgustu m. l. je prišel Milačič na Sušak kot uradnik gradbenega ministrstva. Veljko je rodom iz Podgorice v Črni gori. Po Sušaku se je predstavljajal za novinarja, za rezervnega kapetana, šumadince ter borca iz solunske fronte, sploh je živel zelo razkošno in razsipno. Kakor kak baron je razmetaval denar po barih, delal je izlete po Opatiji, se vozil v Zagreb ter v Beograd. Milačič se je izdajal za predsednika Udruženja rezervnih oficirjev in kot tak je med grožnjami ovadb izsilil iz žepov Premude zgoraj omenjeno svoto. Milačič ni bil nikdar oficir, niti v črnogorski vojski ne, ampak čisto navaden narednik.

Borza. Budapest 799—817, Berlin 13.50—13.65, Italija 208.10—211.10, London 276.50—279.50, Newyork 36.65—75.43, Pariz 267.0—272.50, Praga 168.05—170.4,

Dunaj 7.99—8.11, Zürich 1104.50—1114.50, Amsterdam 2268—2298. Dinar notira v Zürichu 9.05.

Iz Maribora.

Za ženske članice SLS mesta Maribor in okolice se vrši v nedeljo, dne 12. julija ob 5. uri popoldne v Mariboru v dvorani Zadržne gospodarske banke shod z dnevnim redom: Žensko dedno pravo. Govori min. n. r. Vesenjaj. Članice SLS, ženska zveza, Poselska zveza itd. so povabljene, da se polnoštevilno udeležijo shoda!

Novinar Roman Bende oproščen in na prostem. — Javnosti je še v spominu, kako je bil lansko leto pred volitvami novinar Roman Bende, bivši urednik »Murske Straže«, na podlo denunciacijo aretiran in predan v preiskavo mariborskemu okrožnemu sodišču. Po končani preiskavi je državno pravdnstvo Bendeta obtožilo, češ, da je v nekem vinotoču v vinjeni družbi razžalil kralja. Prišlo je do obravnave in senat je obtoženega obsodil na tri leta zapor. Bende je moral kazni takoj nastopiti, dasi se je njegov zagovornik g. dr. Tuma iz Ljubljane pritožil proti obsodbi na zagrebški stol sedmice. V Zagrebu so res prvotno obsodbo razveljavili in odredili obnovo postopanja. Včeraj popoldne se je vršila pred senatom, kateremu je predsedoval g. dvorni svetnik Fon, ponovna obravnava, pri kateri je bil g. Bende oproščen ter takoj izpuščen iz zapor. Pomilovanja vredna žrtev podlega ovadštva g. Bende je predsedel v mariborskem zaporu nad šest mesecev.

Magistratna korupcija z bencinom. (Nekaj odgovora »Jutru.«) Pod zgoraj omenjenim naslovom se je zagnal znani mariborski poročevalec »Jutra« v naše bančno poslopje, magistrat ter v dd Kristal. »Jutrovo« dopisnik pretakne dnevno vse mariborske kote in prav posebno ga zanimajo toaletni prostori. Pred več nego enim tednom so začeli delavci kopati obširno jamo na trgu pred Zadržno gospodarsko banko. Gospod poročevalec je dnevno inspical na kopanje v globočino in bil prepričan, da gre za nove podzemeljske toaletne prostore, ki so njemu tolikanj pri srcu. Prokleto razočaranje je pa doživel v torek, ko je zvedel, da globoka jama pred banko ne bo vhod v podzemeljske toalete, ki bi bile posebno po godu gospodi z »Jutrovo« moralo, ampak navaden modern rezervoar za bencin, kot smo poročali v zadnji »Straži«, ga je to iznenadenje ujezilo in skrpucal je za »Jutro« notico, ki bi naj uverila javnost o nekaki klerikalni bencinski aferi. Gospodu poročevalcu povemo, da je prvo in največje zanimanje za zgradbo podzemeljskega bencinskega rezervoarja pokazalo in izrazilo veliko županstvo, ki je pa postrlihan, vsaj za zdaj še, z žerjavovimi barvami! Šele na željo velikega županstva je mariborska mestna občina dovolila napravo te cisterne, katero je brezplačno montirala družba Amerikan-Compagnie, a ne g. Robaus, kakor to trdi »Jutro.« Kljub napravi bencinske cisterne, ki naši banki ne bo donasala nobenih dobrot, je še vedno dovolj prostora za napravo podzemeljskih toaletnih prostorov, ki sicer ne spadajo na trg, kakor je pred banko in frančiškansko baziliko, a vendar si jih tolikanj želi »Jutrov« dopisnik. »Jutrov« mariborski izvestitelj še bo lahko doživel čas, ko bo lahko sam s pobiranjem dinarjev amortiziral napravo podzemeljskih toaletnih prostorov, ki bodo okrašeni z običajnimi cvetličnimi na sadi. — K napravi rezervoarja za bencin mesto za toaletno pod zemljo ne bo rekla varnostna oblast nič, ker je že to dovoljeno od velikega županstva in od mestnega stavbenega urada, ki sta oba že videla slične naprave po drugih večjih ter modernih mestih in sta prepričana, da je manj nevarna, nego kak policajdemokratski toaletni prostor! — Glede nacionalnosti dd družbe Kristal moramo zaupati »Jutru«, da g. Robaus nima pri družbi že nad eno leto nobenih delnic, torej tudi ni skupno z duhovnikom dr. Jerovškom pri Kristalu upravniki svetnik. Ker je »Jutro« v tolikem strahu za nacionalni značaj klerikalnih podjetij, mu svetujemo, naj pošlje svojega za vsak tudi podzemeljski vonj občutljivega poročevalca pred Mariborsko tiskarno. Od tamkaj mu bodo udarile pod nos delnice Nemcev, ki pomenijo v Mariboru v nemščonacijskih krogih nekaj več, nego čisto nedolžni Dobričan Robaus. — Tako torej izgleda magistratna korupcija z bencinom. Ako je kdo prečital »Jutrovo« notico, je bil uverjen, gospod poročevalec si je že ogledal pri cirkusu Kludsky tudi osle, kar je bil zamudil tedaj, ko se je mudil cirkus v Mariboru!

Za male obrtnike. Po novem zakonu o stanovanjih imajo hišni lastniki pravico, poljubno zvišati najemnino tudi malim obrtnikom, ki imajo svoje lokale v njihovih hišah, ali pa jim prostore odpovedati. Ta določba ima za male obrtnike hude posledice, ker je mnogim najemnina povišana do nemogoče višine, drugim pa so lokali odpovedani. V Mariboru bo tako v kratkem roku na cesti cela vrsta malih obrtnikov, ki ostanejo na zimo brez zaslužka. Jugoslovanski klub se je zavzel za te reveže in g. poslanec Franjo Žebot je vložil na ministra za socialno politiko interpelacijo, v kateri ga opozarja na hude posledice novega stanovanjskega zakona ter prosi, da izda naredbu k zakonu o stanovanjih in lokalih, da se malim obrtnikom, ki s svojim zaslužkom preživljajo družino, brez izvanredno nujnega razloga ne sme odpovedati obratnega lokala.

Praktična preureditev uradnih prostorov na mariborski pošti I. Koncem tega tedna bo popolnoma dogotovljena preureditev uradnih prostorov na mariborski glavni pošti. V pritličju bo blagajna in drugi razni pisemski ter paketni oddelki. V celem I. nadstropju bode nameščen brzozjavni oddelek, v II. pa telefonski. Telefon bo odslej avtomatično preurejen. S preureditvijo

telefona odpade veliko telefonistk, a tudi jeza raznih strank, ki so večkrat po cele četrt ure zvonile ter klicale brezuspešno to in ono telefonsko številko. Zeleti bi še bilo, da bi dobil Maribor avtomatične telefonske hišice po raznih trgih, kakor jih ima n. pr. Gradec še iz predvojnih časov.

Mrtvega otroka prinesla v bolnico. Včeraj zvečer se je zgodil v Mariboru ta-le slučaj: Mati je prinesla v javno bolnico osem mesecev starega otroka s prošnjo, naj ga sprejmejo, ker jej je naročil nek zdravnik, da mora otrok v bolnico. Sestra je šla iskat zdravnika, da bi ta otroka preiskal in ga sprejel. Zdravnik je imel z bolnišnično sobo, ga bo že pozneje pogledal. Ko se je sestra vrnila k otroku, matere že ni bilo nikjer. Vzela je otroka na roke in takoj spoznala, da je revče že mrtvo. Otroka bodo raztelesili, dognali vzrok smrti, a o materi še do danes ni niti sluha in ne duha. V mariborski bolnici se je že parkrat zgodilo, da so prinesli kakega težko bolnega, so ga enostavno odložili pred vrati bolnice ter zginili. Bolnica je seveda v takem slučaju prisiljena bolnika sprejeti v oskrbo.

Izlet na Ptujsko goro. Kakor je bilo že objavljeno, priredijo vse katoliške organizacije župnije sv. Marije v Mariboru skupno s Krščansko žensko zvezo v nedeljo, dne 19. julija, izlet na Ptujsko goro. Vlak odide iz Maribora pred 5. uro zjutraj ter se peljemo na Sv. Lovrenca na Dravskem polju. Ob 9. uri tiha sv. maša s skupnim sv. obhajilom. Glavno sv. opravilo je ob pol 10. uri. Ob 1. uri popoldne predavanje zunaj pred cerkvijo za vsa društva. Ob 2. uri poslovljni govor z litanijami. — Vsi predsedniki, oziroma predsednice, naj pravočasno javijo pripravljalnemu odboru približno število udeležencev, kjer tudi dobijo potrebna navodila!

Gospodinska šola čč. šolskih sester v Mariboru. Šolske sestre v Mariboru so pred petimi leti ustanovile v svojem zavodu gospodinsko šolo, ki je v prvi vrsti namenjena deklicam kmetijskega stanu, a nudi tudi hčer kam meščanskih slojev priliko za potrebno gospodinsko izobrazbo. Učenke se pod vodstvom učiteljic, šolskih sester, in zdravnik avežbajo v vsem, kar je treba znati dobri gospodinji. Starši dosedanjih učenk se prav povoljno izražajo o pridobljenem znanju svojih hčerk, zato šolo toplo priporočamo onim staršem, ki želijo, da se njihove hčerke izvežbajo v dobre in izobražene gospodinje.

Delavska zveza. V soboto, dne 11. t. m., se vrši seja pripravljalnega odbora za Delavsko zvezo. Vabljeni so vsi zaupniki Delavske in Stokovne zveze. Seja se vrši v pisarni JSZ, Aleksandrova cesta 6, ob 7. uri zvečer. Ker je stvar zelo važna, prosimo polnoštevilne udeležbe.

Prepotrebno prenovljenje mariborskega bogoslovja na zunaj in na znotraj bo dogotovljeno koncem tega tedna.

Društvo Marijanišče ima svoj redni občni zbor v nedeljo, dne 19. julija, ob 17. uri, v društvenih prostorih, Miklošičeva ulica. Člani se vabijo, da se občnega zbora polnoštevilno udeležijo! — Ravnateljstvo.

LISTEK.

Mali svet naših očetov.

Roman v treh delih. Spisal Antonio Fogazzaro.

Prevod iz italijansčine.

28

»Toda jaz ne vem ničesar, ne razumem ničesar!« je vzkliknil Gilardoni, vedno bolj mrk, vedno bolj nemiren.

Tu se je drznil Pasotti napraviti še en korak naprej, četudi je vedel, da profesor že dolgo ne hodi več k Rigeyevim, a ni vedel za vzrok.

»Treba bo povprašati na Castellu«, je rekel s hudočnim smehljajem.

Sedaj pa je gospod Gilardoni, v katerem je že dolgo vrelo, vzkipeł.

»Bodite tako prijazni«, je rekel srdito, »pustiva ta razgovor!«

Pasottijev obraz se je zmračil. Bil je sicer vljuden, priliznjen, sladek, a njegov ponos ni dopustil, da bi mirno prenesel neljubo besedo, ki mu jo je kdo vrgel v obraz. Bil je nadvse ozlovoljen. Ničesar več ni rekel in čez nekaj časa se je poslovil z dostojanstveno hladnostjo. Potlačil je v sebi jezo in odšel med peso in repo. Ko je bil zopet na cesti Mal'ari, je vrag nekoliko postal, si podprl brado z roko in premišljeval. Potem se je obrnil proti obrežju Casarica s počasnimi koraki in zelo sključen, a z žarečimi očmi, kakor pes, ki je zavohal v zraku skrito smer gomoljik. Prestrašeni odgovori dona Giuseppeja, trdovratni odgovori Mariji, zagreda in jeza profesorja, vse to mu je govorilo, da je na pravi poti. Prišlo mu je na misel, da bi šel v Loggio, kjer prebivata Paolin in Paolon, človeka, ki sta o vsem dobro poučena. Potem se je pa spomnil, da je torek, in jih najbrž ne bi našel doma. Ne, najbolje je, da gre iz Casarica naravnost na Castello, vohat in iztikat v stanovanje neke gospe Cecca. To je bila dobra ženska, zlatega srca, znana po svoji vztrajni čuječnosti, s katero je opazovala skozi svoja okna z daljnogledom vso Val-

soldo. Vsak dan je lahko povedala, kdo je šel v Lugano z brodarjem Pinom in brodarjem Paniglietom, zasledovala je kilometer daleč razgovore ubogega Pinella z neko Mochit pred cerkvijo v Albogasiu; vedela je, v kolikih dneh je spil inženjer Ribera sodček vina, ki ga je peljal njegov čoln praznega iz Orije v vinarno S. Margherite. Če je bil Franco pri Rigeyevih, bo gospa Cecca to gotovo vedela.

V hodniku, ki vodi iz Casarica do ceste na Castello, je začel Pasotti, da gre nekdo za njim. Ko ga je v temi prehitel, se mu je zdelo, da je spoznal v njem nekoga, ki so ga imenovali »preganjanega zajca«, ker je vedno zelo naglo hodil. Bil je to velespoštovan človek, še bolj radoveden kakor Pasotti, človek, ki je hotel vedeti vse stvari zgolj iz vedoželjnosti, brez drugih namenov. Vedno je hodil sam, povsod ga je bilo dovolj. Kot blisk se je prikazal in izginil, sedaj tu, sedaj tam, pravtako kakor gotove velike žuželke, ki se poženejo kvišku, zavrče in zatrepečejo s krili, nato utihnejo — in jih ni niti slišati, niti videti, dokler se vnovič ne poženejo kvišku, zavrče in zaplahutajo s krili. Videl je, da sta stopila Pasottijeva v »palačo« in vsled nenavadne ure se mu je zdelo to sumljivo. Nekje na polju se je skril in videl je, da se je gospa Barbara vrnila domov, kontrolor pa je krenil proti Casaricu. Od daleč mu je sledil in med tem, ko je bil oni na obisku pri Gilardoniju, se je postavil za steber v hodniku, ki vodi proti Casaricu. Sedaj pa je izkoristil temo in se zmuznil mimo njega, da bi tekel na Castello, ga tam počakal in opazoval s kakega ugodnega mesta. In res ga je videl, da je vstopil pri gospe Cecci.

Stara, golšava gospa je bila v salonu. Z levice je držala majhnega otroka, ki se ji je ovijal okoli vratu, s prosto roko pa je držala ogromno cev iz lepenke, ki je bila pritrjena v okno, kakor majhen top, namenjen na svetlikajoče se jezero, na belo jadro, razpeto v vetru. Ko je vstopil sklonjen, s klobukom v roki in s priliznjeno sladkim obrazom, je dobra, gostoljubna gospa hitro odložila tisti čudni, dolgi nos iz lepenke, ki ga je z veseljem vtikala v najoddaljenejšo tuje stvari, tja, kamor ni mogla doseči s svojim rumenkastim, ne baš prekratkim nosom. Sprejela je kontrolorja kakor bi sprejela svetnika-čudodelnika, ki je prišel, da jo reši golše.

»O, kako ste pridni, gospod kontrolor! Kako ste pridni, gospod kontrolor! Kakšno veselje! O, kakšno veselje!«

Povabila ga je, naj sede, in ga skoraj zadušila s ponudbami.

(Dalje prihodnjič).

Kavarna Mestni park. Od sobote naprej svira znani Slager-Trio »Santo-Ledovski-Simek« od 21. do 1. ure in popoldne (pri lepem vremenu) od 17. do 19. ure.

Na prodaj: pohištvo, odeja, mizni in posteljski prt, cianasti škaf in zaboj. Naslov: Hermann, Maribor, Sodna ulica 25 II. 309

Prvikrat!

V soboto, dne 11. julija 1925 zvečer

poletni koncert Kat. Omladine!

Začetek ob 20. uri.

Vstopnine prosto!

Ponočni davek po 10. uri zvečer odpade, tudi, ako ni koncertov.

V slučaju slabega vremena se vrši koncert v torek.

Cenen, mnogovrsten jedilni list, kuhinjske cene znižane 20—30%.

K obilnemu obisku vabita prijazno

Andrej Halbwidl in gospa.

Hotel »Stara pivarna«.

Krepkega močnega dečka, čez 165 cm visokega, od poštenih kmečkih staršev, sprejme takoj večja trgovina z mešanim blagom. Naslov pove uprava. 308

Suha bukovina, rezana, drugovrstne kvalitete, v poljubnih močnostih, se kupi: Mariborska lesna industrija Koroška cesta 46. 292 6—1

Oklic. Javna dražba v zapuščino č. g. Viktorja Preglej, župnika pri Sv. Lovrencu na Pohorju, spadajočega inventarja, obstoječega iz 6 konjev, 6 glav govede, pohištva, vozov, gospodarskega orodja, 6 konjskih in 3 volovskih oprem, živila, več ur, lovska puška, poljedelskih strojev, sena, krme, drv, perila itd., se vrši v sredo, dne 15. julija t. l., ob 8. uri zjutraj in naslednje dneve. Izklicna cena določi se na dan dražbe ter je kupnino takoj založiti. Kupci se vabijo! — Okrajno sodišče v Mariboru, oddelek VI, dne 6. julija 1925. A VI 316 25. 313

Za vkuhavanje in nastavljanje

sadu, jagod in zelišč priporočamo

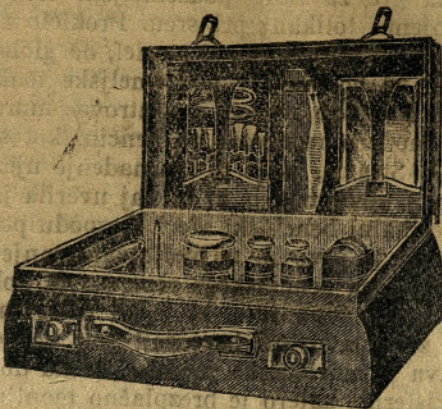
vinski cvet, rum, žganja.

Kis za vlaganje kumaric.

ALBRECHT & STROHBACH

Maribor, Gosposka ulica 19.

Predno odpotujete

preskrbite se z potnimi kovčki, kasetami, necesari, torbami, listnicami, nahrbtniki i. t. d.

Vse to dobite v veliki izbiri in zmernih cenah samo pri

Ivan Kravos, Maribor,
Aleksandrova cesta 13. — Telefon 207

Najcenejše in najuspešnejše

oglašujete

samo potom

Oglasnega zavoda

F. Voršič-a

naslednik,

Maribor, Slomškov trg 16.

Pojasnila brezplačno!

Denar naložite

najboljše in najvarnejše

pri

Spodnještajerski ljudski posojilnici v Mariboru,

Stolna ulica št. 6

I. Z. Z. N. Z.,

Stolna ulica št. 6

ki obrestuje hranilne vloge po

8% in 10%

oziroma po dogovoru.

Zadružna gospodarska banka d. d.,

Podružnica v Mariboru.

V lastni, novozgrajeni palači, Aleksandrova cesta 6, pred frančiškansko cerkvijo.

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje! — Najvišje obrestovanje vlog na knjižice in v tek. računu.

Pooblaščen prodajalec srečk državne razr. loterije.